

UUTISET

Moottorin laakerivikaa epäillään Huittisten sikalapalon syyksi

Suomessa käytetään yleisesti paloherkkiä ilmastointiputkia, joita ylikuumentunut moottori voi sytyttää tuleen. Vampulassa pahin vältettiin hyvällä tuurilla ja palo-osastoinnilla.

HUITTINEN (MT)
Huittisten Vampulassa paloi toukokuun alussa. Onnea oli sikäli, että palo havaittiin ajoissa. Kova tuuli puhalsi, mutta oikeasta suunnasta sikalaan nähden.
Aluepalomestari **Jorma Virtanen** Satakunnan pelastuslaitoksesta kiittää sikalan palo-osastointia. Palokunnat käyttivät vain 50 litraa sammutusvettä.
Palo tukahtui itsekseen porsitusosaston kohdalle eikä päässyt leviämään muualle.
Maatalousyrittäjä **Martin Ylikännö** rakensi suursikalaansa 290 neliön palo-osatot, kun laki vaatii 400-neliöisiä. Porsitusosaston ja välikasvattamon välinen palomuuuri viivyttää paloa puolitoina tuntia.

Polyuretaani roihahtaa
Laakerivian ilmastointilaitteen moottorissa epäillään sytyttäneen sikalan ilmastointikanavat. Kanavat on tehty polyuretaani-muovista.
"Polyuretaani palaa paremmin kuin tuohi. Öljypohjaisena se suorastaan kiihdyttää tulipalaa", riskienhallintapäällikkö **Juha Laine** Lähi-Tapiolasta varoittaa.
Keskusrikospoliisi tutkii Ylikännön sikalan syttymissyitä. Varma syy ei ole selvillä. Tapausta ei ole listattu kiireelliseksi, koska kyseessä ei ollut suurpalo.
Norjalaisvalmisteisessa ilmastointijärjestelmässä moottori sijoitetaan umpiputken sisälle, joten huoltaminen on hankalaa. Huoltoluukku helpottaisi huoltotöitä.
"Sähkömoottorit vaativat säännöllistä huoltoa ja kunnosapittoa", ylitarkastaja **Sakari Hatakka** Turvallisuus- ja kemikaalivirasto Tukesista korostaa.
Hatakka pitää maatiloilla pölyytyneitä moottoreita paloriskinä. Ne saattavat ylikuumeta jäähdytyksen pettäessä ja aiheuttaa palon.
"Omat sähkövirutelmät ovat ehdottomasti kiellettyjä."

Laitteiden huolto tärkeää
Norjalaisella ilmastointijärjestelmällä ei Hatakan tietojen mukaan ole yhteyttä moniin miljoonapaloihin, kuten vakuutusväki epäilee.
Lopullista varmuutta moottorin ja ilmastointikanavien syyllisyydestä ei ole saatu. Suurpalojen tuho on täydellistä, joten todisteita ei jää.
Lähi-Tapiolan Laine uskoo vahinkosyiden tällä kertaa kuitenkin selviävän. Keskusrikospoliisi vei tutkittavaksi Ylikännön sikalan tuuletinmoottorit.
Laine korostaa laitteiston huoltoa. "Vahinko kolkuttelee jo ullakkorakenteissa, kun ilmas-

Martin Ylikännö tarkastelee paikkaa, mistä ilmastointilaitte sulii tulipalossa alas sikalan porsitusosastolle.

toinnin moottori äänteele jo vinkuu ja lämpenee."
Laine ei suosittele polyuretaanista hormirakennetta, jollei suojaustekniikkaa olennaisesti paranneta. Kosteutta muovilaji kestää hyvin. Sen palovaara on räjähdysmäinen.

"On olemassa paloa pidättävää polyuretaania. Miksei sitä laiteita ilmastointikanaviin?" Laine kysyy.

Neljässä moottorissa vika
Sähkömies **Heikki Mäki** vaihtoi palon jälkeen neljä laakerivika-

ta moottoria Ylikännön sikalan ilmastointilaitteisiin. Sähkölaitteiden tarkastus kesti kolme päivää.

Ylikännö sanoo huollattavansa sikalan laitteet vuosittain. Jatkossa ne tarkistetaan kahdesti vuodessa. Kymmen-

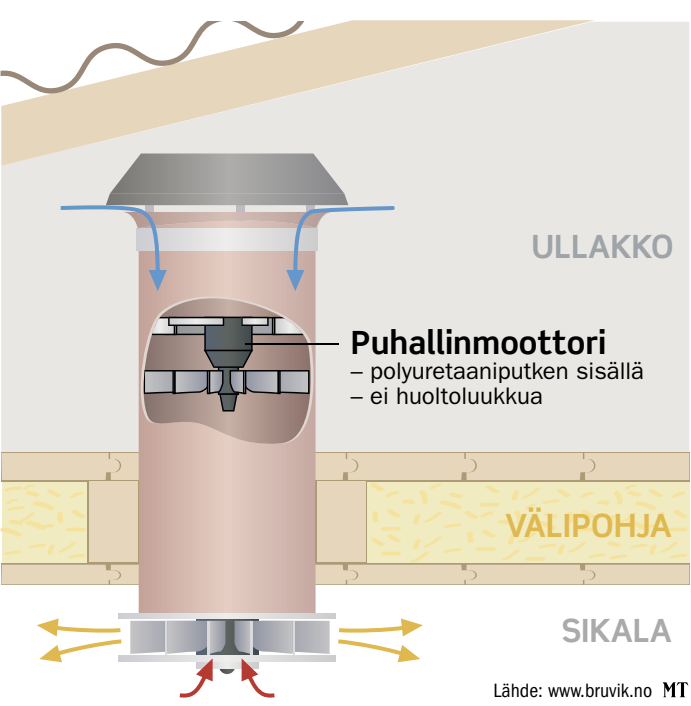
vuotiaan sikalan laitteet alkavat reistailla.

Nyt räpsähtelee loisteputki sikalan huoltotiloissa. Ylikännö tuumaa vaihtavansa sen pikimmiten, sillä valaisimissa on palon vaara.

JUHANI VIITALA

Vahinko kolkuttelee jo ullakkorakenteissa, kun ilmastoinnin moottori äänteele tai vinkuu ja lämpenee.

RISKIENHALLINTAPÄÄLLIKKÖ JUHA LAINE, LÄHI-TAPIOLA

Miljoonapaloon oli ainekset, kymmenillä tuhansilla selvittiin

Vampulan sikalapalosta muistuttaa kolmen viikon jälkeen musta aukko yhden porsitusosaston katossa. Ennen tuuletin pyöritti siinä vaihtoilmaa.
Tulipalon epäillään saaneen alkunsa, kun ilmastointilaitteen moottori kärähti ja sytytti polyuretaanista tehdyt ilmastointiputket tuleen.
Sikalan ullakolta hiiltäytyi puuosia. Useita kattoristikoida joudutaan uusimaan, ja aluskaatet rikkoutuivat. Välikasvattamossa käpristyi neljä valaisinta.
Kuumuus oli kova ja savua paljon. Savu ja kuumuus eivät

kuitenkaan tappaneet emakoita ja porsaita, jotka lepäsivät latti-anrajassa ennen aamuseitsemää.
Sulanut ilmastointilaitte tippui eläinten päälle. Seitsemän emakkoa ja neljä porsasta sai vaikeita palovammoja, joten ne jouduttiin lopettamaan.
Maatalousyrittäjä **Martin Ylikännö** haarukoi palovahingot 50 000–100 000 euroksi.
Porsaita on liki 6 000 ja emakoita 850.
"Aineksia oli viiden miljoonan euron palovahingoille", riskienhallintapäällikkö **Juha Laine** Lähi-Tapiolasta laskee.

Eurajoella paloi tiistaina perunavarasto

Satakunnan Eurajoella tuhoutui tiistaiamuna iso perunavarasto sekä maatalouskoneita tulipalossa.
Palossa on tuhoutunut pelastuslaitoksen mukaan lisäksi muun muassa kuorma-auton täysperävaunu.
Syttymissyystä ei ole tietoa. Jälkisammutus kesti puoleen päivään asti.

MT-STT

Pelastuskeskuksen Jorma Virtanen (vas.) ja Tero Kuusisto sekä kiinteistöyrittäjä Ari-Pekka Uotila kiittävät sikalan palo-osastointia erinomaiseksi.

Kova kuumuus kärvensi vampulalaisen sikalan valaisimia.

JUHANI VIITALA

Auran palo alkoi sähkölampusta

Varsinais-Suomen Aurassa paloi sikala huhtikuun lopussa, viikkoa ennen Huittisten sikalapalaa.
Auran sikalapalo alkoi ilmeisesti valaisimesta. Poliisi, palolaitos ja vakuutusyhtiöt tutkivat paloa. "Syttymissyys ei ehkä selviä koskaan", **Taru Antikainen** Maatalousyhtymä Antikaisesta arvioi.
Palotutkijat arvioivat palon syntyneen sikalan katon ala-

puolelta. Välikaton yläpuolelta tulipalo ei tutkijoiden mukaan voinut syttyä, mikä kumooa yhtymän osakasperheen oletukset ilmastointilaitteen syttymisestä.
Aurassa paloi porsaiden varhaiskasvattamo, joka oli keskimäinen kolmesta rakennuksesta. Rakennus tuhoutui pahoin. Neljäs tuotantorakennus sijaitsee erillään.

Sikalarakennukset sijaitsivat rakennusmääräysten mukaisesti kahdeksan metrin etäisyydellä toisistaan.
Palo ei levinnyt yhdyskäytävään, koska tuuli toiseen suuntaan. Pelastuslaitoksen oli helpo rajata palo palomuurin.
Välikasvattamossa kuoli 1 608 eläintä. Saman verran porsaita säästy.

JUHANI VIITALA

Vahingot lisääntyvät kesällä

Kesäkuukausina sattuu eniten kotivakuutuksista korvattavia vahinkoja. Niiden lisäkulut kotitalouksille ja vakuutusyhtiöille ovat huomattavat.
"Mökkimurtoja, polkupyörävarkauksia, kännykkä- ja muita irtaimistovahinkoja", Lähi-Tapiola Keski-Suomen korvauspäällikkö **Ismo Tiermas** luettelee.
Ennalta esto kannattaa
Esimerkiksi polkupyörävarkauudet lähtevät selvään nousuun maalisi-huhtikuussa, ja huippu osuu kesä-heinäkuuhun.
Joka kolmas polkupyörävarkaus tehdään pääkaupunkiseudulla. Riski on suurin isoissa kaupungeissa, missä pyöriä on paljon näkyvillä.
Lähi-Tapiolan alueyhtiöistä polkupyörävarkauksia on vähiten Etelä-Pohjanmaalla, Savo-Karjalassa ja Kainu-Koillismaalla.
Eniten pyöriä varastetaan Keski- ja Pohjois-Pohjanmaalla ja Varsinais-Suomessa, kun var-

kauksia verrataan kotivakuutusten määrään.
"Vakuutus ei aina korvaa uutta pyörää tilalle, ikävähennykset syövät korvausta", Tiermas muistuttaa.
Varkausvahingoissakin on omavastuu. Asian selvittelystä tai korvauksen hakemisesta koituneita kuluja ei korvata vakuutuksen perusteella.
Joidenkin kaskovakuutusten kuluturva kattaa joitakin ylimääräisiä kuluja, Tiermas sanoo.
Vahinkojen ennalta estämisen kannattaa. Polkupyörä on syytä lukita hyvälaatuksella lukolla rungosta kiinteään rakenteeseen, altaan, pylväaseen tai pyörille varattuihin tankoihin.
Kesämökeillä ei pidä säilyttää arvokasta omaisuutta, ei varsin-kaan aseita. Mökkivarokat eivät ainoastaan vie omaisuutta, vaan lisäksi rikkovat paikkoja.

Kännykkävahingot yleisiä
Kännykkävahinkojen määrä on yli kymmenkertainnut vuodesta 2004. Yli 80 prosenttia tapauksista on niitä, joissa kännykkä rikkoutuu.

Kännykkävahinko syntyy tyypillisimmin niin, että puhelin putoaa kovalle alustalle tai veteen. Älypuhelisten lasinäytöt naarmuttuvat tai niihin syntyy helposti säröjä.
Uusimmat mallit eivät Tiermasen mukaan kestä kolhuja yhtä hyvin kuin vanhemmat puhelimet.
Tiermas suosittaa kännykän pitämistä suojakotelossa, kastumis- ja rikkoutumisvaaran vähentämiseksi.
Vuoden alusta kotivakuutuksen ehtoja tiukennettiin. Huolimattomasti säilytetyn puhelimen kastuessa tai rikkoutuessa korvausta saatetaan alentaa.
Ukkosia ja myrskyjä
Sääilmiöt ovat viime vuosina aiheuttaneet vakuutusyhtiöille suurimmat korvaussummat.
Vuonna 2010 isivät myrskyt Asta, Veera, Sylvi ja Lahja. Pelkästään heinäkuussa syntyneitä

vahinkoja Lähi-Tapiola korvasi kotivakuutuksista yli 5 500.
Vuoden 2011 tapaninpäivän myrsky oli vielä pahempi. Kotivahinkoja ilmoitettiin noin 8 500, yli kaksinkertainen määrä normaaliin kuukausittain ilmoitettuun vahinkomäärään nähden.
Hellekesän ukkoset ja myrskyt osataan ennakoida. Ukkosella hyvä ja perinteinen keino on irrottaa töpselit pistorasioista.
Erillinen ylijännitesuoja voi säästää laitevaurioilta. Jos ukkonen rikkoo pelkän ylijännitesuojan, Lähi-Tapiolan kotivakuutus korvaa uuden samantaisen ilman omavastuuta, Tiermas sanoo.
Hyvä metsänhoito suojaa metsäomaisuutta vahingoilta jossain määrin, metsävuokutus korvaa myrskytuhoja.
Tiermas suosittaa vakuutuksenottajia tutustumaan vakuutusten suojeluohjeisiin. Lisätietoa saa vakuutusyhtiöstä.

REIJO VESTERINEN

Tervolan lomittajat jatkavat kesän Salla päättää piakkoin, aloittaako se lomittajien yt-neuvottelut

Tervolan lomitusalueella Lapissa ei toistaiseksi irtisanota yhtään maatalouslomittajaa.
Lomittajien yt-neuvotteluja käytiin huhtikuussa ja toukokuussa. Neuvottelut jatkuvat lokakuun alussa.
"Katsomme kesän jälkeen lomittajien työllistymistä uudelleen", lomasihteer **Pirjo Jurva** Tervolan paikallisyksiköstä sanoo.

Työtilanne parantunut
Nyt lomittajat työllistyvät Länsi-Lapissa hyvin, ja työtä riittää lomitusalueella kaikille. Alkuvuodesta työtilanne näytti heikolta.
Neuvottelujen alkajaisiksi Tervolan kunta laski, että tarvetta on 16 maatalouslomittajan irtisanomiselle. Pian lukua tarkennettiin viiteen.
Maatalouslomittaja **Iikka Markkanen** pitää hyvänä, ettei Tervola irtisano yhtään lomittajaa. Hän uskoo, ettei irtisanomi-

sia tarvita syksylläkään.
"Laskemme lomitustyötä vielä riittävän", lomittajien luottamusmies arvioi.
Syyskuun lopussa on päätty-mässä yhdeksän lomittajan määräaikaista pestiä. Työsuhteiden jatkosta päätetään silloin.
Maatalouslomittajia on yt-prosessin aikana lähtenyt muihin töihin. Muutama siirtynyt eläkkeelle, ja jotkut aikovat hakea osa-aikaeläkeä.
Keväällä Tervolan paikallisyksikössä oli 68 vakituista lomittajaa. Nyt lomittajia on 67. Lisäksi tuntilomittajille ja yhdelele yrittäjälomittajalle tarjotaan satunnaista kiiretyötä.
Eläintenpito vähenee
Tervola järjestää maatalouslomituksia myös Kemissä, Kemimaalla, Ranualla, Rovaniemellä ja Simossa. Lomansajia alueella on 270.
Kolme lomaan oikeutettua

» **Yli puolet lomittajista tekee nyt vajaata työpäivää.**
KIRSI KANGAS
viljelijää ilmoittaa syksyllä lopettavansa. Viime vuodenvaihteessa eläintenpito loppui 26 viljelijältä, mikä vähensi lomistusten tarvetta selvästi.
Toisaalta maatilat ovat lisänneet maksullisten lomitusten käyttöä, mikä osaltaan täyttää lomittajien työpäiviä. MTK-Lappi suosittaa käyttämään maksullisia lomituksia.
Sallaan osa-aikaisia
Sallan kunnanhallitus päättää kahden viikon päästä, aloitetaanko siellä maatalouslomittajien yt-neuvottelut. Neuvottelut alkaisivat välittömästi.

Kunnanjohtaja **Kirsi Kangas** kertoo, että ne koskisivat kaikkia toistaiseksi voimassa olevia työsuhteita ja neuvotteluja käy-täisiin lomittajien osa-aikaistamisesta.
"Yli puolet lomittajistamme tekee nyt vajaata työpäivää", Kangas perustelee.
Sallan paikallisyksikkö on maan pienin lomitusalue. Sallan lisäksi siihen kuuluvat Kemijärvi, Pelkosenniemi ja Savukoski. Maatalouslomiin on tänä vuonna oikeus 63 maatilalla ja 95 viljelijällä.
Joka neljäs lomitustila lopetti viiden viime vuoden aikana. Lomansajien kato oli selvästi suurempi, 38 prosenttia.
Samanaikaisen lomapidon sääntömuutos paransi Sallan 17 lomittajan työllistymistä vähän. Maksullisesta tuetusta lomituksesta ei Kankaan mukaan juuri apuja saada.

JUHANI VIITALA